

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล
(ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ
เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

People Participation In Sub-District Living Enhancement Project (5 Million Baht
For Each Sub- District) : A Case Study Of Project Of Organic Fertilizer Production
By Baanneontangrodjai Community In Pattaya City, Chonburi Province

วิจักขณ์ เพชรนุช (Wichak Petchnuch)^{*}

กฤษฎา นันทเพ็ชร (Krisda Nantapetch)^{**}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษาโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่เข้าร่วมโครงการ ฯ จำนวน 194 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ One -way ANOVA ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ และด้านการดำเนินงาน ตามลำดับ ส่วนการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการ ฯ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการ ฯ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน/ โครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล/ โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

^{*} นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail : wichak.tob@gmail.com

A student in class of Public Administration (Public and Private Management) Graduate School of Public Administration, Burapha University. e-mail: wichak.tob@gmail.com

^{**} ปร.ด.รัฐประศาสนศาสตร์, อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail: kris.gspa@gmail.com
Ph.D. (Public Administration) Lecturer of Graduate School of Public Administration, Burapha University.
e-mail:kris.gspa@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were to investigate and compare a level of public participation in a 5-million baht-sub-district living enhancement project. It focused on a project of organic fertilizer production initiated by Baan Neon Tang Rodfai community, located in Pattaya City, Chon Buri Province. The subjects participating in this project were 194 people living in Baan Neon Tang Rodfai community in Pattaya City, Chon Buri Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, standard deviation. To compare the means, the tests of t-test and one-way ANOVA were administered.

The results of the study revealed that level of public participation was at the highest level. When considering each aspect of participation, the one in relation to receiving benefits was rated the highest, followed by the aspects relating to evaluation, decision-making, and implementation, respectively. In addition, based on the results from the comparisons, it was shown that there were statistically significant differences in the level of participation in the a project of organic fertilizer production initiated by Baan Neon Tang Rodfai community in Pattaya City, Chon Buri Province among the subjects who had different gender, age, occupation, educational level, amount of monthly income, position rank in the project at a significant level of 0.05. Finally no statistically significant difference was found in the level of participation in the project of organic fertilizer production initiated by Baanneon Tang Rodfai community among the subjects who had different length of residency in the community.

Keywords: People Participation / Sub-District Living Enhancement Project/ Project Of Organic Fertilizer Production

บทนำ

ในช่วงที่ผ่านมาเศรษฐกิจไทยประสบภาวะชะลอตัวอย่างต่อเนื่องโดยในช่วงครึ่งแรกของปี 2558 เศรษฐกิจไทยขยายตัวที่ร้อยละ 2.9 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราการขยายตัวที่ต่ำกว่าระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการส่งออกสินค้าที่หดตัว เนื่องจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง และผลผลิตและราคาพืชผลเกษตรสำคัญต่าง ๆ ปรับลดลง เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งในช่วงที่ผ่านมา และความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก อันส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงรายได้เกษตรกรที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและกำลังซื้อของประชาชนที่มีรายได้น้อยลงประกอบกับการลดลงของความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการจึงส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนชะลอตัว (สำนักงานนโยบายและแผนสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558)

กระทรวงการคลังได้เสนอมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยโดยใช้หมู่บ้านและตำบลเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย รวมถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ และราคาสินค้าเกษตรตกต่ำซึ่งมีผลกระทบต่อกำลังซื้อของประชาชนผู้มีรายได้น้อยอ่อนแอ โดยมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบล ตำบลละ 5 ล้านบาท จำนวน 7,255 ตำบล คิดเป็นเงิน 36,275 ล้านบาท ต่อมามติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 เห็นชอบมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อยมาตรการที่ 2 การส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบลซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานการบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณลงไปในระดับตำบลตำบลละ 5 ล้านบาท (สำนักนโยบายและแผนสำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2558)

มาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ในเขตพื้นที่ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 5 โครงการ วงเงินงบประมาณสนับสนุน 5 ล้านบาท ได้แก่ พื้นที่เขตเทศบาลเมืองหนองปรือ ประกอบด้วย โครงการขุดลอกลำรางสาธารณะ ตำบลหนองปรือ ในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ จำนวนเงิน 1,363,000 บาท โครงการปรับปรุงศูนย์เอนกประสงค์ผู้สูงอายุตำบลหนองปรือในเขตเทศบาลเมืองหนองปรือ จำนวนเงิน 1,637,000 บาท และในเขตพื้นที่เมืองพัทยาประกอบด้วย โครงการบูรณะซ่อมแซมอาคารที่ทำการชุมชนวัดบุญญ์ถัญจนาราม จำนวนเงิน 104,000 บาท โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์จำนวนเงิน 561,000 บาท และโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ เมืองพัทยา จำนวนเงิน 1,335,000 บาท (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2558)

จากโครงการดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าโครงการส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างและระบบสาธารณูปโภคแทบทั้งสิ้น ขณะที่โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ ตำบลหนองปรือ เมืองพัทยาเป็นโครงการต่อเนื่องที่สามารถต่อยอดและสร้างรายได้ซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงานการบริโภคและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น กล่าวคือช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทยา, 2558) และโครงการนี้มีการดำเนินการมาระยะเวลาหนึ่งปีหากแต่ยังไม่มีการดำเนินการวัดผลการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในชุมชนในโครงการดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี เพื่อทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการของภาครัฐผ่านมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล เพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยมาเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้วางแผนและดำเนินงานของโครงการอื่น ๆ เพื่อขยายผลการมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนอื่นในเมืองพัทยา ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีจากประชาชนในโครงการอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

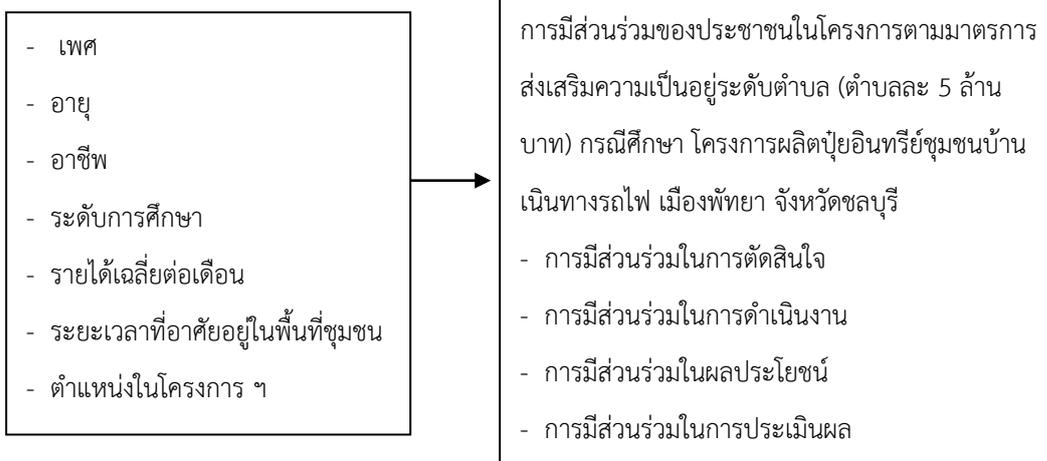
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และตำแหน่งในโครงการ ฯ ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549: 10-11)

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งได้ประยุกต์จากแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980 , อ้างถึงใน ดำรงเกียรติ วิโรจน์นพรัตน์, 2552: 18-19) ดังภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน
2. ประชาชน ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน
3. ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

4. ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน
5. ประชาชน ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน
6. ประชาชน ที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน
7. ประชาชน ที่มีตำแหน่งในโครงการ ๆ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่เป็นเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่ ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 373 คน (สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทยา, 2559)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้เข้าร่วมโครงการ ๆ จำนวน 194 คน ด้วยวิธีของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973: 727-728) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ .05 และ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบความน่าจะเป็น โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการฯ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ เป็นคำถามชนิดปลายปิดแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชน และ ตำแหน่งในโครงการ ๆ

ตอนที่ 2 ข้อมูล “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” แบบมาตราส่วนที่เป็น Rating scale 4 ระดับแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7 ข้อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 5 ข้อ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 7 ข้อ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นพร้อมทั้งคำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการของตัวแปรเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบว่านิยามและแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีความชัดเจนถูกต้องหรือไม่ เพื่อให้เครื่องมือมีความตรงในเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective

Congruence : IOC) กำหนดเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ค่า IOC มีค่าระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่ดีมีค่า IOC ใกล้ 1 ส่วนข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรมีการปรับปรุงแก้ไข (สุวิมล ตีรกานันท์, 2546: 139-140) ซึ่งจากการให้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่า IOC อยู่ที่ 0.89 ซึ่งถือว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือในภาคสนามกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรครั้งนี้จำนวน 30 คนแล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค(Cronbauh's AlphaCoefficient) ได้ค่า Alpha เท่ากับ .778

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในเขตชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 194 ชุดและตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย t-test และ One -way ANOVA

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41-50 ปีโดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีรายได้อยู่ที่ 10,001-15,000 บาท ระยะเวลาที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 11 ปีขึ้นไป และตำแหน่งในโครงการ ฯ พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าร่วมโครงการ

2. ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่1 รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่สอง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่สาม และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับสุดท้าย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ	$\bar{X}$	SD.	แปลผล	อันดับ
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.54	0.50	มากที่สุด	3
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.48	0.51	มากที่สุด	4
3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.64	0.49	มากที่สุด	1
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.54	0.53	มากที่สุด	2
ภาพรวม	3.55	0.42	มากที่สุด	

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ตำบล) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มีเพศ และตำแหน่งในโครงการ ฯ ต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ดังตารางที่ 2 และ 3 และประชาชนที่มี อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ขณะที่ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
ชาย	110	3.62	0.40	2.63	.009
หญิง	84	3.46	0.43		

* $p \leq .05$

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ จำแนกตาม ตำแหน่งในโครงการ ฯ

ตำแหน่ง	จำนวน	$\bar{X}$	SD	t	Sig.
กรรมการ	36	3.77	0.36	3.44	.001
ผู้เข้าร่วมโครงการ	158	3.50	0.42		

* $p \leq .05$

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ จำแนกตาม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ตัวแปร	การมีส่วนร่วม	df	SS	MS	F	Sig.
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	4	7.16	1.79	12.07	.000
	ภายในกลุ่ม	189	28.04	0.14		
	รวม	193	35.21			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	5	2.41	0.48	2.76	.019
	ภายในกลุ่ม	188	32.80	0.17		
	รวม	193	32.21			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	6.58	1.31	8.64	.000
	ภายในกลุ่ม	188	28.63	0.15		
	รวม	193	35.21			
รายได้เฉลี่ย/เดือน	ระหว่างกลุ่ม	3	11.89	3.96	32.28	.000
	ภายในกลุ่ม	190	23.32	0.12		
	รวม	193	35.21			
ระยะเวลาที่อาศัย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.37	0.18	1.03	.359
	ภายในกลุ่ม	191	38.84	0.18		
	รวม	193	35.21			

* $p < .05$

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี” โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ ฯ สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพญา จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้สาเหตุมาจากการที่ประชาชนมีความสนใจ และตื่นตัวในเรื่องของการคัดแยกขยะจากครัวเรือนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสร้างรายได้เสริมสู่ครัวเรือน ในกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การร่วมแสดงความคิดเห็นในความต้องการที่จะเสนอโครงการเพื่อการแก้ไขปัญหาของชุมชน การร่วมลงมือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การร่วมในการรับประโยชน์จากโครงการ หรือผลพลอยได้จากการคัดแยกขยะ และแปรสภาพเปลี่ยนเป็นรายได้เสริมสู่ครัวเรือน และสุดท้ายการร่วมกันประเมินติดตามผล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงให้โครงการประสบผลสำเร็จ

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บัณฑิต ปันสุวรรณ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น (การจัดการขยะ) กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่าการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นด้านการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และศิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำแหน่งในโครงการ ๆ ต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการ ๆ แตกต่างกัน ขณะที่ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมในโครงการ ๆ ไม่แตกต่างกัน

2.1 ประชาชนที่มี เพศ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เพศชายมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวกานต์ กะริอุณะ (2553) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน เพศ แตกต่างกันในมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับ อภิเชฐ ธาราพงษ์ (2548) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2 พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน เพศ ไม่มีความแตกต่างกันต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้สาเหตุมาจากการร่วมกิจกรรมโครงการดังกล่าว เพศชาย อาจมีพลังกำลังหรือความแข็งแรงของร่างกายมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากในการดำเนินโครงการจะต้องมีการคัดแยกขยะ และขนย้ายขยะอินทรีย์ไปยังจุดต่าง ๆ ที่ชุมชนกำหนดไว้ ฉะนั้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพศชายจึงมีความพร้อมและสามารถร่วมกิจกรรมได้มากกว่าเพศหญิง และนอกจากนี้กิจกรรมในโครงการดังกล่าวเพศหญิงอาจมองว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นการใช้แรงงานโดยเพศชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวจะสามารถร่วมกิจกรรมได้ดีกว่าเพศหญิงที่ทำงานแม่บ้านเป็นส่วนใหญ่

2.2 ประชาชนที่มี อายุ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทธยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 อายุ 31-40 ปีมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธรณก ศิริรัตนะ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน อายุ แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้สาเหตุมาจากกลุ่มคนในช่วงอายุดังกล่าว เป็นกลุ่มคนในระดับแกนนำคณะกรรมการซึ่งมีบทบาทในการชักจูงให้ประชาชนในชุมชนออกมาร่วมกันในการทำกิจกรรมในโครงการ

2.3 ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธรกนก ศิริรัตน์ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน การประกอบอาชีพ แตกต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรอมสัน หมาดมานัง (2554) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา พบว่าจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพหลัก ต่างกันมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการมูลฝอยแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ทั้งนี้สาเหตุมาจากประชาชนส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ฯ เนื่องจากการประกอบอาชีพที่เป็นอิสระ และมีเวลาว่างเพียงพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการได้สม่ำเสมอ ต่างจากผู้ทำงานประจำมีระยะเวลาจำกัดทำให้ไม่อาจเข้าร่วมโครงการได้อย่างเต็มที่

2.4 ประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน จะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษามีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธรกนก ศิริรัตน์ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน ระดับการศึกษา แตกต่างกันการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และรัฐ กันภัย (2558) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของ เทศบาลเมืองชะอำ อำเภอกะสีชัง จังหวัดเพชรบุรี พบว่าจากการทดสอบสมมติฐาน ระดับการศึกษา แตกต่างกันการมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

ทั้งนี้มาจากประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับที่ต่ำทำให้โอกาสในการเข้าไปทำงานที่ตึมน้อยลง ส่งผลในเรื่องของรายได้ ฉะนั้นกลุ่มคนเหล่านี้จึงมีส่วนร่วมได้ดีในโครงการ เพราะ สามารถนำ มาสร้างรายได้เสริม หรือสามารถสร้างอาชีพจากโครงการนี้ได้

2.5 ประชาชนที่มี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน จะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ 10,001-15,000 บาทมีส่วนร่วมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ธรกนก ศิริรัตน์ (2555) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพัชรินทร์ โสภา และสิทธิเดช สิริสุขะ(2558) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า จากการทดสอบสมมติฐาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของประชาชนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ทั้งนี้สาเหตุมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ หรือรายจ่ายในครัวเรือนจึงสนใจที่จะสร้างรายได้เสริมด้วยการเข้าร่วมโครงการเพื่อนำเงินรายได้เสริมไปใช้ในครัวเรือน

2.6 ประชาชนที่มี ตำแหน่งในโครงการ ๆ ต่างกันจะมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .05 ผู้มีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นผู้เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งสอดคล้องกับ โคอเฮน และอัทฮอฟฟ์ (1977, อ้างถึงใน วิโรจน์ ชำนาญการ, 2549: 10-11) ได้เสนอว่าสถานภาพทางสังคมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สถานภาพสังคมในที่นี้กล่าวคือ การเป็นกรรมการชุมชน เป็นบุคคลที่เป็นตัวประชาชนในการบริหารชุมชน ทั้งนี้มาจากกลุ่มแกนนำคณะกรรมการชุมชนที่ทำงานประสานสอดคล้องกับประชาชนในชุมชนในการต้องการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยการเสนอโครงการที่ตรงตามความต้องการของคนในชุมชนส่วนใหญ่ จึงทำให้กลุ่มผู้เข้าร่วมเกิดความตื่นตัวในการเข้าร่วมทำกิจกรรมในโครงการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล (ตำบลละ 5 ล้านบาท) กรณีศึกษา โครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี” พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จากข้อสรุปดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เมืองพัทยา ควรประกาศให้ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟให้เป็นชุมชนตัวอย่าง ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการขยะต้นทาง และสร้างรายได้จากการแปรรูป การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ถือได้ว่าเป็นชุมชนต้นแบบในพื้นที่เมืองพัทยาและใกล้เคียงได้
2. เมืองพัทยาควรมีการดำเนินงานในด้านการจัดการขยะต้นทาง การคัดแยก และแปรรูปขยะให้เกิดประโยชน์ในมูลค่านอกจากเป้าหมายชุมชนแล้ว ควรมีการดึงภาคประชาชน หรือหน่วยงานราชการ สถานศึกษา สถานประกอบการโรงแรมต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถลดปริมาณขยะจากการจัดการต้นทาง และสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้สูงสุดต่อไป อีกทั้งยังช่วยประหยัดงบประมาณในการกำจัดขยะของเมืองพัทยา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เพื่อความยั่งยืนในอนาคต ควรมีการขยายกลุ่มแกนนำโดยนำเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ส่งเสริมปลูกฝังให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการขยะต้นทาง การนำขยะมาใช้ประโยชน์ และการสร้างรายได้เสริมจากขยะในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

2. ควรมีการยกระดับกิจกรรมโครงการ ได้แก่ การตัดแยกถุงพลาสติก การตัดแยกกล่องนม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์โดยใช้ร้านค้าศูนย์บาทเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนขยะเป็นสิ่งของเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. จากการศึกษาพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก จึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชุมชนบ้านเนินทางรถไฟ เมืองพิทยา จังหวัดชลบุรีเป็นแนวทางให้ชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการ
2. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของผู้นำชุมชน เยาวชน หรือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ในการส่งเสริมการทำกิจกรรมคัดแยกขยะต้นทาง แปรสภาพขยะเป็นรายได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่จะเข้าร่วมในการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2558). **โครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ฯ ระดับจังหวัด.**

เข้าถึงได้จาก <http://tambon.dopa.go.th>

ดำรงเกียรติ วิโรจน์พันธ์. (2552). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเมือง (SML) จังหวัดเพชรบูรณ์.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์ การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

ธรรณก ศิริรัตน์. (2555). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการธนาคารขยะในชุมชนบ้านท่าภาณุรังสี เทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี.** งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์และการเมือง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บัณฑิต ปิ่นสุวรรณ. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น(การจัดการขยะ)กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม.** การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาการจัดการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัชรินทร์ โสภาก และสิทธิเดช สิริสุขะ. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี.** วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่8, ฉบับที่1 (มกราคม-เมษายน) : 395

รอมสัน หมาดมานัง. (2554). **กระบวนการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา, คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

รัฐ กันภัย. (2558). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวของ เทศบาลเมืองชะอำ อำเภอลำพูน จังหวัดเพชรบุรี.** วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่8, ฉบับที่1 (มกราคม-เมษายน) : 477

- วิโรจน์ ชำนาญการ. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในตำบลเหมืองง่า อ.เมือง จ.ลำพูน. การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ. รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิวกานต์ กะริอุณะ. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลศรีวิไล จังหวัดหนองคาย. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักพัฒนาสังคมเมืองพัทยา. (2558). แบบเสนอโครงการส่งเสริมความเป็นอยู่ระดับตำบล ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: เมืองพัทยา.
- สุวิมล ติรกานันท์. (2546). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิเชษฐ ธาราพงษ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา ชุมชนเสนานิคม 2. งานวิจัย วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ภาษาต่างประเทศ

- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row Publication.